

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 kron, za četr leta 2 kroni; ista naj se pošilja Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Zaradi velikonočnih praznikov izide prihodnja številka „Domovine“ v petek, dne 8. aprila.

Vstajenje.

V nedeljo svetkuje vesoljni krščanski svet največji svoj praznik, spomin onega dneva, ko je Izveličar, premagavši peklensko zlobo, v prah zdrobil okove, v katerih je ječalo človeštvo in mu otvoril pot v novo življenje. Vstal je iz groba mogočen in častit, sveta in neba vladar, trohnoba ni omadeževala njegovega telesa in smrti ni poznal. S strahom in trepetom so iz poznali njegovi sovražniki, da je bil zastoj ves njihov napor, vsi njihovi naklepi, grob ni imel moči, da bi ga obdržal v sebi — vstal je.

V porajajoči se spomladi praznuje cerkev ta svoj največji praznik, tedaj ko se zemlja pod ogrevajočimi solnčnimi žarki predramlja iz trdega zimskega sna v novo, bujno klijajoče življenje, ko se odeva dol in breg z novim zelenilom, ko začne v gozdu odmevati zopet zbor krilatih pevcev, ko tudi človek, izmučen po dolgih zimskih dnevih začuti v sebi zopet novo življenje. Pred praznikom vstajenja pa veliki teden s svojimi turobnimi spomini.

S kolikim slavljem je spremljal židovski narod svojega kralja v prestolni Jeruzalem, s kolikim navdušenjem je klical svoj „hozana, slava sinu Davidovemu, ali koliko časa je minilo, da je isto ljudstvo klicalo istemu svojemu kralju: „proč ž njim, križaj ga, križaj ga.“ Za ovetno nedeljo veliki teden, veliki petek. Na križ so pribili njega, ki je ljubil svoj narod in vse človeštvo z brezmejno ljubeznijo, njegovo ljubeče, božansko srce je prebodla sulica — umrl je, da bi živeli drugi.

Toda ni umrl — vstal je mogočen in častit v grozo in trepet svojim sovražnikom ter v čast in slavo svojim vernim.

Ko tako preišljujemo božansko delo človeškega odrešenja, nam nehote sili pred oči druga ovetna nedelja, drug veliki petek, drugo vstajenje. Ono prvo se je izvršilo že zdavnaj, stoletja so že minila potem in sedaj svetujemo le spomin onih dogodkov, ali druga ovetna nedelja, drugi veliki petek se poraja vsak dan, a vstajenje je še daleč. „Le vstani borni narod moj, do danes v prah teptan“, je pel naš veliki pesnik, ali borni naš narod je imel dozdej pač svojo pepelnico, imel je tudi svojo ovetno nedeljo, ima pa svoj večni veliki petek.

Tedaj pač, kedar je bilo treba žilavih moči slovenskega naroda, kedar je bilo treba njegove gorke krvi, da jo preliva za druge, tedaj so mu doneli od vseh strani hosana in slava klici, tedaj so ga častili in slavili farizeji in pismouki, ali ko je žrtvoval sebe in vse svoje na žrtvenik one svoje domovine, katera mu je bila vedno le mačeha, tedaj pa je zadonel in še domi klic „Križaj ga, križaj ga!“

Da, trsi si naš narod danzadnevom pepel na glavo in spokorno dviga svoje žuljave roke k onim, ki režejo kruh družini avstrijskih narodov, ali trde so skorjice in drobne so drobtinice, ki padajo zanj z vladne mize. Pač pa se mu njegova dela plačujejo z bičem in njegove dobrote s trnjem. Tistim, katerim je bil v težkih časih naš narod edina pomoč, edina bramba, tisti ga sedaj tlačijo ob tla, tisti mu jemljejo vsako pravico, da, odrekajo mu celo pravico ob stoja, pribijajo ga na križ. Tista slavna vlada pa, katera je v prvi vrsti poklicana, da pravično razsodi narodni prepir, tista slavna nepristranska vlada pa si omiva roke, kakor je storil

Pilat: „Jaz sem nedolžen nad krvjo tega pravičnika!“ In naš narod ima svojo Kalvarijo, ne enkrat, temveč danzadnevom.

Pilat je bil tujec v Jeruzalemu in naša vlada nam je tudi tuja, tuji pa niso grobokopi našega naroda, kajti vzrastli so iz naše srede, kri naše krvi. Izdajice našega naroda, ki prodajajo za čašo žganja svoj narod, Judeži Iškarjoti, ki nosijo na prodaj svojim lastnim pijavkam svojo in svojega naroda čast, sebe in svoje otroke, to so oni, ki kopljejo grob slovenskemu narodu ki pripravljajo mesto onim, kateri že sedaj, ko še ni izginila zadnja življenska sila iz života našega naroda, kockajo za njegovo imetje. O, dá žele nam pač smrti, saj nam že zdavnaj pojo pesem pogrebnično, saj je sedaj njihov dan, naš veliki petek, toda daleč ni — vstajenje.

Prišel bo tisti dan, saj mora priti, ko bo tudi naš narod vstal in strl okove, v katere ga je vklenila sovražna moč, prišel bo, in tedaj bo obračunal s svojimi teptalci, tedaj bo — naša velikonoč, naš veliki dan.

Daleč ni več, pripravljamo se nanj!

Po Hedervaryjevi strahovladi

Skoro bo preteklo leto dni, kar se je umaknil z banske stolice v Zagrebu krvnik hrvatskega naroda grof Khuen Hedervary. Ko je zapustil deželo, katero je celih 20 let neusmiljeno pritiskal k tlom in jo pripravil do roba gospodarskega propada, se je Hrvatska oddahnila, kajti pričakovati je bilo, da napočijo boljši časi. In res, neki novi duh je zavel po izmučeni zemlji, videti je bilo, da se razmere obračajo na boljše.

LISTEK.

Ne, gospod!

(Pripovedka od H. Litrowa. Prevel Ivan Vuk.)

V londonskem pristanišču, v ogromnem trgovskem skladišču, kjer je na stotine ladij, ki so polne zabojev in blaga, vredne nešteti milijonov, je stala tudi ladja brzoplovka „Sappho“ z avstrijsko zastavo, pripravljena na pot.

Kapitan se je odpeljal na kopno, da se opravi nekatere nujne posle. Drugo jutro je mislil odjadrati in nadejal se je, da bo imel krasen pot, ker se je žarilo na zapadu, v znak lepega vremena.

Na postranski palubi brzoplovke se je počasi šetala semintja kapitanova hčerka Ema, vitka, plavalasa devojka. Nestrpno je čakala, da se vrne oče. Obljubil ji je, da se kmalu vrne. Vendar je že nastal mrak, a ni še zapazila nobenega čolničarja, ki bi se bližal k „Sapphi“. Za gledala pa je ladjico, ki se ji je vedno bližala. Ema je hitro spoznala, po neki notranji slutnji, človeka, ki je bil pri krmilu. Z lahkim žarom, ki se ji je pri tem prikazal na licu, je šepnila polglasno: „To ni oče, ampak Robert; ali jaz sem ostala sama.“ Uplašila se je in poklicala

svojega velikega novo-fundlandskega psa Morka, kateri jo je silno rad imel.

Ladjica se približa in se vstavi tik „Sapphe“.

Robert ponižno pozdravi gospico ter jo prosi s tihim, neodločnim glasom, popravljajoč si bujne in lepe črne lase, če bi smel na ladjo.

— Sama sem, odvrne Ema; oče je v mestu, zato Vas ne morem sprejeti.

Robert se je napravil, kot bi preslišal odgovor ter ponovi glasneje svojo prošnjo.

— Smem na ladjo?

— Ne, gospod, odgovori Ema. Slišali ste, da ni očeta na ladji.

— O, jaz želim enkrat sam govoriti z Vami, brez prič. Vi odidete zjutraj zgodaj, ali jaz Vam imam nekaj važnega povedati. Ne bojte se, pustite me. . .

— Ne bojim se, ali ko ni očeta na ladji ne sprejemam gostov.

— Imam Vam povedati nekatere reči, dostavi Robert pogumneje. Moji veslači so sami Malajci in ne razumejo našega govora — zaklinjam Vas, pustite me na ladjo.

— Kaj mi želite povedati, reče Ema vznemirjena radi mladeničevega vsiljevanja. Povejte mi iz čolna, tem lažje, ker Vas veslači ne razumejo.

— To ni tako, odvrne Robert, ter postavi nogo na stopnice, ki so peljale v ladjo.

— Najodločneje Vas prosim, da ne stopite na ladjo, se zagrozi Ema drzovitemu mladeniču. Pes Morko pa mu pomoli nasproti svojo veliko črno glavo in začne renčati.

Morkovo renčanje je odvrnilo Roberta, da se ni več skušal približati ladji.

— Ema, Vi znate, po kaj sem prišel, da po kratkem molku.

— Pridem, da slišim Vašo zadnjo. Vi odidete jutri v Trst. . .

— K svoji poroki, mu pretrga Ema besedo. To Vam je znano.

— Znano mi je, ali jaz ne verjamem. Moj novi brod potisnemo jutri v vodo, a za tri tedne je na odprtem morju. Ves imetek mojega pokojnega očeta je pripadel meni. Bogat sem, in vse to bogastvo polagam pred Vas. Vi me lahko storite najsrečnejšim in najnesrečnejšim človekom pod solncem. Vse je odvisno od Vas. . . Ema, bodite moja žena!

— Ne, gospod! odgori ona odločno in odmaje s svojo krasno glavico.

— Ali je to Vaša zadnja? Ne jemljite mi nade, ampak dovolite, da se ne poročite in si premislite.

— Ne, gospod, odgovori devojka. Idite z Bogom! Noč je nastala in tak razgovor je neumesten.

Novi ban, grof Pejačević, je prinesel s seboj na svoje novo mesto dokaj dobre volje in morda bi se mu bilo posrečilo dovesti v deželo z mirom tudi red, ako bi bil našel v svojih podrejenih močeh količkaj opore. Toda Hedervary je šel, a duh njegov je ostal. V dolgi dobi dvajsetih let si je vzgojil v svojih uradnikih mameluštvo, katero tudi pod novim banom mirno in trajno nadaljuje po Hedervaryju začrtano pot. In vzlic temu, da se je ban prepričal o podlem delovanju nekdanjih stebrov Khuenove vlade, vzlic temu, da je očitno izrazil tem izkoriščevalcem narodne moči svoje nezaupanje, vendar ne čutijo ti odmetniki toliko moškega ponosa, da bi prostovoljno ostavili svoja topla gnezda.

In vedo, zakaj ne! Ker hrvatske kraljevine ne vlada ban Pejačević, temuč ogrska vlada v Budimpešti, grof Tisza in zopet do ministrstva se povzpevši grof Khuen Hedervary. To so žalostne razmere, katerim je težko odpomoči. — Edina pomoč je pač v narodu samem. Toda tudi tu ni vse tako, kakor bi moralo biti.

Žalostni dogodki lanske spomladi so pač združili ves narod v močno falango proti Khuenovi strahovladi, opozicija, ki je v resnici narodna stranka, — dočim je vladina stranka le umetno vzdrževana s pomočjo najnasilnejšega pritiska, opozicija je bila edina in nadejati se je bilo, da bo končno vendarle povsod prodrlo prepričanje, da se ta edinost mora zagotoviti tudi za bodočnost. Toda kdor je mislil, da se bo to tudi zgodilo, se je zelo motil.

Hrvatska opozicija se deli v tri stranke: pravaše, radikalce in „čiste“ pravaše. V zadnjem času je izprevidela večina hrvatskega naroda, da je edino sredstvo, katero bi moglo zboljšati žalostne razmere na Hrvatskem, sloga obeh bratskih narodov, hrvatskega in srbskega, ki sta bila dosedaj v najhujšem boju med seboj. Rodoljubi so izpoznali, da je bil ta boj ravnotako umetno uprizorjen in vzdrževan, kakor vse druge naprave Hedervaryjeve vlade. Po starem geslu „Divide et impera“ je zanesel Hedervary prepir in boj med oba naroda, da je lažje loviti v kalaem. — Izpoznavši veliki pomen sloge in skupnega delovanja obeh narodov, so začeli pravi rodoljubi, radikalci, podpirani po pravaših, delovati nato, da se sloga uresniči in ojači. Toda delali so račun brez „čistih“.

Malo težko nam je Slovincem se živeti v hrvatske strankarske razmere, ker so toliko različnejše od naših in težko je primerjati hrvatske stranke z našimi slovenskimi, a vendar bi hrvatske „čiste“ pravaše najlažje še primerjali z našo štajarsko nemčursko „Štajerčevo“ stranko. Kakor „Štajerc“ vedno vpije, da ni boljših Slovincem, kakor so njegovi šnopsarski pristaši, ki prodajajo za čašico „šnopsa“ svojo narodnost Nemcem, tako tudi glasilo „čistih“ pravašev, „Hrvatsko pravo“ vedno poudarja, da je le nje-

gova stranka prava narodna hrvatska stranka, ki dela na uresničenje velikih idej velikega Ante Starčevića. Kakor se družijo okrog „Štajerca“ ljudje najtemnejših značajev, ljudje brez značaja, tako so tudi okrog „Hrvatskega prava“ zbrani ljudje, s katerimi bi pošten človek ne hotel občevati. Vodja „čistih“, zagrebški odvetnik dr. J. Frank, Židov, ki se je dal krstiti, je prava slika in prilika naših nemčurskih prvakov. V hrvatskem deželnem zboru mu je poslanec Tuškan očital, da je bil ves čas svojega javnega delovanja pravi politični kameleon. Vedno je obračal plašč po vetru, toda vedno tako, da je padlo kaj v njegov žep. Bil je najhujši opozicionalec, ki je spuščal pravo točo na Hedervaryja in madžarone, a obenem se je dal podkupiti od istega Hedervaryja, da ni spravil za vlado preveč kočljivih stvari na dan. Dogodilo se je, da je po nekem Frankovem govoru v zbornici nekdo na ravnost vprašal Hedervaryja, koliko je dobil Frank za svoj govor, na kar je Hedervary odgovoril, da dotedaj še nič, a da se bo že obračunal. In obračunali so tako, da je Franku na dvomljivo pošten način padlo v žep okoli trideset tisočakov. Frankov značaj, to se pravi neznačaj, pa se je še lepše pokazal v najnovejšem času.

Ves slovanski in po večini tudi ves ostali civilizirani svet se je glede rusko-japonske vojske postavil na rusko stališče in pokazal svoje simpatije za Rusijo. Na Hrvatskem je bilo to drugače. Medtem ko so se pripravljali radikalci in pravaši, združeni s Srbi, da prirede manifestacijo svojim bojujočim se severnim bratom je Frankova breznačajna stranka v svojem glasilu najnesramnejše začela napadati in sramotiti Rusijo. V srbski cerkvi v Zagrebu bi se bila morala opraviti služba božja za prospeh ruskega orožja, a Frankovi pristaši, vseučiliščniki, združeni z najnižjimi sloji, zagrebško poulično druhaljo, so razbili na vseučilišču ploščo srbskega podpornega društva, da bi tako naščuvali Srbe na Hrvate in razdrli složni nastop obeh narodnosti, ki bi bil tudi nadalje v političnem življenju največje važnosti. Temu dogodku so sledili lopovski poulični napadi na pravaško in srbsko dijaštvo in na posameznike. Tu bi bilo pač zopet dobro vprašati, koliko je dobil Frank za uprizoritev teh škandalov in poskušeni razdor hrvatsko-srbske sloge?

Tako imajo Hrvatje in Srbi tudi svoje „Štajerčijance“, svoje ljudi, ki pod krinko narodnosti izdajo svoj narod, ki se ne sramujejo niti najodurnejših, najnesramnejših sredstev, da bi dosegli svoj izdajalski namen. In z ozirom na žalostne hrvatske razmere, jim gre posel prav dobro izpod rok. Očitno najhujši nasprotniki vladne madžaronske stranke so skrivaj njeni najboljši zavezniki, in prepričani smo, da bodo danes ali jutri ravnotako najboljši prijatelji najnovejše hrvatske stranke, „katoliške“, ako bo

ista le količkaj delala na to, da se razpor med Hrvatji nekoliko poostri, dasiravno so sedaj Frankovci najhujši liberalci, framazoni itd. Da pa se to bo zgodilo, je gotova stvar, kajti nova stranka gotovo ne bo prijazna „pravoslavnim“ Srbom, kar ji bo zagotovilo navdušeno prijateljstvo Frankove druhali.

Da, res žalostne so te razmere in ni se nadejati, da bi se kmalu kaj razjasnilo, pač pa da se obupni položaj naših bratov onstran Sotle še kolikor toliko shujša, k čemur bo pomogla kolikor toliko tudi nova stranka. Tako se v domačem, medsebojnem boju ubijajo narodne moči, da na zunaj ni mogoče pričakovati nikakega, niti najmanjšega uspeha.

Narod, videč, da mu v sedanjih razmerah nikakor ni več mogoče izhajati, se izseljuje iz domovine, na hrvatskih tleh se naseljujejo tujci, katerim se ne dela nikakih zaprek, temveč se jih šele podpira. Narod izgublja ne samo svoj imetek, izgublja tudi svojo značajnost, kajti demoralizacija zajema vsled Frankovih izgledov v prestolnici vedno večje meje, hrvatska kraljevina pada gmotno, pada duševno.

Res, žalostno!

Tako je na Hrvatskem, in žal nam je, da ni drugače. Gotovo je želja vsakega Slovence, da bi se našim najbližjim bratom končno vendarle posrečilo, da bi postali gospodarji svoje lastne hiše in v njej uredili pošteno gospodarstvo. To je naša najodkritosrčnejša želja! Bog daj, da bi se čim prej uresničila!

Celjske in štajarske novice.

— Nagrobni spomenik je sklenilo postaviti „Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj“ svojemu blagemu članu, pokojn. nadučitelju Antonu Šumljaku v Gotovljah — ter prosi vse njegove cenj. tovariše in ožje prijatelje za prispevke v nabavo tega spomenika. — Doneske sprejemajo gg I. Kvac, nadučitelj v Šmartnem v Rožni dolini, R. Vrečer in Fr. Pristovšek v Žalcu.

— Potres Včeraj dopoldne okrog 9. ure 45 min. smo čutili v Celju srednje močan potresni sunek. Okna so zaropotala in viseči predmeti so se nekoliko zazibali. V zadnjih časih se je tudi iz drugih krajev poročalo o potresih.

— Vegova slika, Ob priliki 150letnice velikega učenjaka barona Vege je založil g. stotnik Fridolin Kaučič slike tega našega slavnega rojaka. Čisti dobiček je namenjen fondu za Vegov spomenik v Ljubljani. Krasno izdelane slike na finem kartonu se dobivajo v trgovini Dragotina Hribarja v Celju po 30 vin. komad. Pri naročitvi 12 komadov se dobi en komad povrhu. Častilci barona Vege naj pridno segajo po njih.

— Izprememba v „vahtarčnem“ uredništvu. Nekako plitki, prazni ste se nam zdeli zadnji številki celjske obrekvalke, nikakega na

Mladenič je še hotel nekaj povedati. Ali Morko je jel glasno in veselo lajati. Spoznal je, akoravno je bila tema, da se bliža gospodar s čolnom. Robert odzdravi ter se ogne, da pusti mesto čolnicu. Kapitan Mainoni je spoznal kapitana Roberta, kakor so ga običajno nazivali, ter odgovori na njegov pozdrav kratko in hladno: „Lahko noč!“

— Buon viaggio, capitano! viknil je Robert še enkrat in izginil v mraku.

— Si li sprejela kapitana, vpraša oče Emo, ko je stopil na ladjo.

— Kako moreš prašati, oče! Prišel je malo prej pred brzoplovko in se tu vstavil. Tega mu nisem mogla zabraniti.

— Kaj je hotel od tebe?

— Prišel je po slovo —

— Drugega nič?

— Prišel je ponavljat svojo prošnjo, reče Ema obotavljaje.

— Ali ti je zopet zaprosil?

— Ne — da — to je, da bi naj odložila svojo poroko in se premislila.

— Tako? In ti si ga po svoji stari navadi odbila? Kaj si mu rekla?

— Ne, gospod! odgovori Ema kratko.

— Dobro je, reče kapitan in poljubi svoje dete. Ta človek je mnogo prestal, dober mornar je in tudi bogat, ali jaz ga ne morem videti.

Ljubše bi mi bilo, da bi ga ne poznal. Zdi se mi, da je zmožen strčiti vse hudo.

— Ali oče, jeja ga je Ema zagovarjati, on ti ni simpatičen, kakor tudi meni ne. Hudega še nisem nič slišala o njem.

— Dobrega tudi ne, odvrne Mainino; vsakojake reči se šepetajo o njem. Tako pravijo, da trguje s sužnji. V drugem me pa veseli, da jutri odidemo, tako ga ne bomo več videli. Povej mi, si se dobro preskrbela s hrano in drugimi stvarmi.

— Vse je v redu. Upam, da se ne bomo vozili celi mesec.

— Bomo videli — sedaj pa lahko noč, dete. Jutri moramo zgodaj vstati.

Zgodaj v jutru je odjadrala „Sappho“ iz angleške luke. Pred odhodom je videla Ema na majhni ladjici Roberta. Na njegovi ladjici je bila pripeta bela zastava in na njej besede: „Ne, gospod!“ Ema je z daljnogledom prebrala in je sprevidela, da je njen oče govoril prav. Na to se je obrnila, da ne vidi več ladje z belo zastavo; a to je opazil Robert. V tistem hipu je izstrelil iz samokresa v zrak. Ema se je obrnila, on pa ji je mahal s klobukom in zginil za velikimi brodovi. Strel iz samokresa ga je veljal nekaj funtov šterlingov, ker se v londonski luki ne sme streljati. Ema je zopet pomislila, da je njen oče prav govoril o Robertu.

Za osemindvajset dni je priplula „Sappho“ v tržaško pristanišče.

* * *

Tekočega leta 1877 se je imela Ema poročiti s Hinkom P. Njen oče je najel v Trstu lepo stanovanje, kamor je Hinko pogosto zahajal, da se oddahne od napornega dela. Dogotavljal je ladjo, katero je krstil „Ema“.

Hinko je večkrat, ko je pozno prišel, našel Emo mnogo mirnejšo, kakor si je želel. Nikdar mu ni predbacivala, zakaj je prišel pozneje; nikdar ga ni vprašala, kje se je zadrževal tako dolgo, niti ga ni prosila, naj ostane, ko je hotel domov.

Tako je došel eden večer zelo pozno. Ema pa ni niti z eno besedico omenila, kaj ga je zadrževalo.

Ni črhnila besedice, da ji je žal, ko ji je pripovedoval, da mora radi važnega posla takoj oditi. To ga je nemilo dirnilo. Sedel je na stol, pisalne mize ter se počel igrati s papirji, ki so bili razmetani po mizi. Ema je med tem šla očetu javiti, da je prišel njen zaročnik.

Stari gospod, ki ni imel rad molčečih ljudi, je razvil govor.

— Včeraj si pa zelo pozno prišel. Imel si mnogo posla?!

pada, kakor smo jih bili vajeni, nikakih novih lumparij proti Slovencem, splošno rečeno, zdela se nam je „vahtarca“ presuhoparna, da ne bi se bilo kaj posebnega v njenem uredništvu dogodilo. Izostala je celo stalna notica „Wie man übertritt“, namreč v protestantstvo, in eno ter isto vest smo čitali celo dvakrat, samo pod drugim zaglavjem. Videlo se je, da ni vse tako kakor bi moralo biti. Pogledali smo na zadajo stran, čitali in strmeli: odgovorni urednik A. L. Karl Balogh. Aha, smo dejali, torej v tem grmu tič zajec. Torej je šel nekdanji poštni uradnik in razbijalec oken v „Narodnem domu“ v služeni pokoj ali morda na daljši dopust, da si pridobi novih moči za poletno sezono, in na njegovo mesto so postavili našega starega prijatelja Baloha. Bog mu daj dobro gospodu Balohu, slovenskega očeta ponosnemu nemškemu sinu, kajti z njim se da prav dobro izhajati, posebno ob čašici pristnega „Triglava“ ali rujnega vinca, kjer gospod „vahtarčni“ urednik celo prav rad zapoje slovensko pesmico ali na glasovirju zaigra „Hej Slovani“ in rusko himno, ako ni drugače. No, Bog mu daj dobro, pravimo še enkrat. Upamo, da nam ne bo zameril, ako mu prav po slovensko odkritosrčno častitamo na velikanski časti „vahtarčnega“ urednika!

— **Vsiljivo priporočanje.** Mestna plinarna naznanja vsem svojim odjemalcem, da od 1. aprila t. l. naprej ne bo pri plinarni več dobili cilindrov, Auerjevih mrežic za plinovo luč itd., in da bo to vse zanaprej imel v zalogi neki nemški steklar. To je samo vsiljivo priporočanje nemškega steklarja, kateremu se hočejo tako vse stranke nakloniti. Takov privilegij pa ne velja. Vse to se dobi tudi pri slovenskem steklarju, g. Franu Strupiju. — Isti naznanja, da ima za naprej v zalogi Auerjeve mrežice za plinovo luč ter tudi vse druge pritikline kakor: valčke, tulpe, senčnike, obroče za senčnike in popolna goriva (Brennerkronen). V zalogi ima tudi zboljšane avtomatične samovžigalce. — Slovenci se torej lepo zahvalimo za „dobrohotno“ priporočilo mestne plinarne; za svoje potrebnosti bodemo pa odjemali pri g. Strupiju!

— **Sadjarstvo v celjski okolici.** V širši celjski okolici je bilo sadjarstvo do zadnjega časa zelo zanemarjeno. In vendar je sadjarstvo vir bogastva za cele dežele. Zelo veselo je torej, da se je tudi okrog Celja v tem oziru zadnji čas začelo na boljše obračati. To je v veliki meri zasluga gospoda učitelja Levstika iz celjske okoliške šole in trgovca gospoda Antona Kolenca. Ne mine skoro nobena nedelja, da bi ju ne videli peljati se s polnim vozom cepičev žlahtnih sadnih vrst zdaj na ta, zdaj na drug kraj. Zadnjo nedeljo sta delila cepiče v Šmartnem v Rožni dolini, nedeljo poprej pa na Dobrni. V obeh krajih se je na poziv zbralo veliko število razumnih kmetovalcev, med katere sta ome-

njena gospoda razdelila po primernem pouku gospoda učitelja Levstika mnogo stotin žlahtnih cepičev, da jih kmetje doma porabijo. Zdaj je dobil gospod Anton Kolenc novo veliko zalogo cepičev ter nas prosi, naj v našem listu pozovemo kmete iz celjske okolice, da se pri njem v Celju zaradi cepičev oglasijo. Samoobsebi se razume, da se dobe ti cepiči brezplačno pa se veđa je v smislu blagega namena tega razširjevanja, da se razdelijo cepiči enakomerno med kar največje število kmetovalcev. Podvizajte se torej kmetje in oskrbite svoje sadovnjake!

— **Glas iz občinstva.** Piše se nam: Danes, v četrtek zjutraj, smo Brežani imeli priliko videti, kako je treba voditi umno gospodarstvo, da ima človek potem povoljne uspehe. Seveda smo si morali mašiti pri tem nos, kajti znano je, da ono zlato, ki ga umni kmetovalec vozi in napeljuje na svoje njive, ni ravno preveč dišeče. Ali tu se je zgodilo brez voza in brez posode, kajti naš umni gospodar je napeljal svojo gnojnico enostavno preko ceste na svoj pod cesto ležeči vrt, da so morali ljudje gaziti preko te dišeče reke, ako so hoteli priti v mesto. Ker pa to ni ravno posebno prijetno in bi se morda tudi ne dalo nikakor spraviti v sklad z obstoječimi sanitarnimi predpisi, vprašamo najljubnejše slavno upravo okoliške občine, ali bi ne hotela poučiti dotičnega umnega gospodarja, kako naj v bodoče spravlja svoje zlato na svoj vrt.

— **Z velenjske železnice.** Svoj čas je vse nemško in nemčurško časopisje pisalo o groznem zlodejstvu ravnateljstva c. kr. državnih železnic, češ da je nastavilo po celi velenjski proggi same slovenske uradnike, večinoma Kranjce. Da pokažemo svetu, kakšne vrste Slovenci so ti „uradniki“, naj bode primer sledeča dogodba. Te dni je zahteval na postaji v Žalcu, v trgu, ki slovi že leta in leta kot najnarodnejši slovenski trg na Štajarskem, kjer bi naštel vse Nemce, prave in divje, lahko na prstih ene roke, neki gospod v slovenskem jeziku vozni listek v Celje. Pri blagajni je bil tak „slovenski“ uradnik, kakor jih je naslikala „vahtarca“ v svojih predalih, namreč postajni paznik z dvema rozetama. Ta „uradnik“ se je na slovensko zahtevo osorno zadril nad dotičnim gospodom: „Dos versteh i nit!“ Ko je dotičnik zahteval ponovno vozni listek slovenski, mu je odgovoril ravnotako, da ga je končno moral vendarle dotični gospod vprašati, kaj neki sploh razume, ako ne razume jezika, ki ga govori: vse prebivalstvo kraja, kjer je nastavljen. Na to mu je odgovoril: „Deutsch!“ Da si je dotični gospod notiral njegove osorne izraze, ga je sicer nekoliko potrlo, ali da bi se oprostil, se mu ni zdelo vredno. — To so torej oni „slovenski“ uradniki, ki bodo poslovenili celo Štajarsko, to so oni Kranjci, ki so tako nevarni za obči blagor in javni mir na Štajarskem!

— Da, odgovori mladi mornar. Luka je polna ladij, pa je mnogo dela. Delo ide počasi od rok.

Med tem je vzal papir in ga začel razmotrivati. Nato reče, smeje se, zaročenki:

— Kaj pomeni to, Ema? Se li vežbaš v pre-rokovanju, ki je ženam prirojeno, ali se učiš angleški, da si tu napisala tolikokrat: „No, sir!“

Ema priskoči naglo in mu iztrga papir iz roke.

— Vi moški bi radi vse vedeli. Poskušala sem pero, in nič drugega!

Hanko se je nekoliko nasmehnil in med pogovorom kmalu pozabil na to, ker se mu je odgovor zdel resničen.

Ni mislil sicer ostati dolgo, pa bilo je že temno, ko je odšel od zaročenke in bodočega tasta. Ulica, ki je vodila do pomola, je bila prazna. Le ena oseba je sledila v odmerjeni daljavi Hanku. Na koncu pomola se ustavi mladi mornar in klikne: „Ema ohe!“ Na ta klic bi morala priti ponj ladjica, da ga popelje na njegovo ladjo. V tem hipu stopi k njemu ona oseba ter ga vpraša v angleškem jeziku, če je on lastnik ladje „Ema“. In prej nego je dobil odgovor, udaril je dvakrat po njem, da se je Hanko prevrnil v morje. Ko se je prikazal na površju je slišal veslanje in zopet je viknil: „Ema, ohe!“

ter jel plavati proti ladjici. — Napadalec je med tem zginil.

Ko je Hanko prišel na svojo ladjo, je dal obvestiti ta dogodek policiji ter pozval zdravnika. Ta je prišel, pogledal rano in zatrdil, da ni nevarna. V resnici ni čutil bolnik velikih bolečin, ter je še precej mirno spal. Drugo jutro je pisal tASTU pismo ter ga o vsem obvestil, proseč ga, da ne pove ničesar Ema.

Kapitan Mainoni se je pogovarjal s svojo hčerko, ko je dobil pismo. Ves trud starca, da zataji vsebino pisma, ni pomagal nič, da bi Ema ne opazila njegovega razburjenja.

— A'i se je kaj hudega dogodilo, oče? vpraša Ema. Pismo od Hinka.

— Nič ni, odvrne stari, ter vtakne pismo v žep. Hanko piše, da ostane danes na ladji in ne pride k obedu. Hočem pogledati, kaj dela.

— Oče, ti mi nekaj zakrivaš, reče Ema s strahom. Zakaj mi ne pokažeš pisma?

— Zato, ker ti ni treba vsega znati, odvrne Mainino, kakor v šali.

— Povej resnico, oče! sili Ema. Nocoj sem nemirno spala — nekaj sem slutila.

— Ah, ne govori mi o svojih slutnjah; rajši mi pomagaj obleči suknjo. Za pol ure se vrnem in te o vsem obvestim.

(Konec prihodnjitč.)

Ravnateljstvo c. kr. državnih železnic v Beljaku pa pač upravičeno vprašamo, kako se strinja zgoraj omenjeni dogodek z ono enakopravnostjo, ki bodi zagotovljena slovenskemu jeziku po državnih zakonih. Popolnoma upravičeno zahtevamo, da odstrani z velenjske proga ljudi, ki s svojo nemško nadutostjo žalijo potujoče slovensko ljudstvo. Za slovensko občinstvo zahtevamo najodločnejše slovenskih železniških uslužbencev, ki bodo razumeli ljudstvo, s katerim imajo opraviti. Prezirati in zaničevati pa se ne damo, posebno ne po takih „uradnikih“, kakor je bil oni v Žalcu.

— V Žalcu se bo predstavljala v nedeljo, dne 10. aprila gledališka igra „Deseti brat“. Ker se priredi igra v prid telovadnemu društvu „Sokol“, se je nadejati, da se je slavno občinstvo mnogobrojno udeleži. Prosi se tudi, da se ozira na to, da je igra dolga in se bo vsled tega točno ob 7. uri zvečer pričela. Takoj po začetku predstave se bodo vrata v dvorano zaprla. Občinstvo se tedaj prosi, da se pravočasno oglasi za sedeže.

— **Z rogaške železnice.** Treba je bilo napeti vse sile, da se doseže, kar je pravzaprav že v temeljnih državnih zakonih uzakonjeno, namreč dvojezičnost na tej proggi. Občine so vposlale svoje zahteve, časopisje je storilo svojo dolžnost in naši državni poslanci so storili svoje, in uspeh res ni izostal. Kakor se nam poroča, se izklicujejo sedaj po celi proggi postajna imena v slovenskem in nemškem jeziku in napisi so v šmarskem okraju vsi dvojezični. Malo drugače je v rogaškem okraju. Na postaji Kostričnica-Podplat je napis samo nemški, namreč Kostreitnitz-Podplat, v Slatini pa sploh ni nikakega napisa, niti nemškega niti slovenskega, pač pa so tudi tu ostali napisi dvojezični in tudi naznanila in oglasi po večini. Pač pa je slatinski kolodvor drugače ves v frankfurtarskih barvah, stena na peronu je črno rdeča-rumena in na nji dvojezični napis „Za gospode“ itd. Kar se tiče dvojezičnega napisa na slatinskem kolodvoru, upamo da ne bo dolgo, da se bo tudi napravil. Kakor je torej razvidno, je imela naša skupna slovenska akcija vendarle dovoljen uspeh. Kar še ni, kakor bi moralo biti, pa upamo, da se bo tudi v kratkem uredilo.

— **Velikansko kačo** so zajeli ribiči v Dravi pri Lembahu. Bila je nad tri metre dolga. Bila je to tako imenovana tigrova kača (Python molurus), katere domovina je Indija in Malajski otoki. Res čudno je, kako je kača prišla v Dravo. Najvrjetnejše je pač, da je pobegnila iz kake menežarije in se potem zakrila v Dravi. Gotovo je bila že celo leto v naših krajih. Čudno je tudi, da ni poginila, ker je vajena gorkega južnega podnebnja in jo morajo v naših krajih skrbno varovati mraza, da ne pogine. Ribiči so kačo ubili. Poslali so jo v Gradec v muzej. — Tako nekako so pisali vsi štajarski nemški listi, po katerih so sprejeli to novico tudi nekateri slovenski časniki. Nam se je stvar zdela le nekoliko čudna in končno se je pokazalo, da je neki šaljivec pošteno nafarbal prečastito javnost, da siravno še nismo v času kislh kumar. „Marburger“ in njenim nafarbancem najodkritosrčnejše častitamo na tej postni burki.

— **Ljutomerska podružnica c. kr. štajarske kmetijske družbe** sklicuje na nedeljo, dne 10. aprila ob pol 9. uri dopoldne zborovanje v restavracijo gosp. Kukovca v Ljutomeru, pri katerem bode predaval potovalni učitelj g. Bele o vinoreji in o zboljšanju naših travnikov. — Vsi udje podružnice se tedaj vabijo in pozivljajo, da tudi neude v obilnem številu seboj privedejo.

Pravda okrajnega zastopa zoper Marijo Kosem.

Dne 28. sušca t. l. se je končala obravnava zoper Marijo Kosem. V tožbi se je zahtevalo, da mora Marija Kosem pripoznati, da se je na njeno polovico zemljišča in na vkupnem zemljišču v Gaberju zidana enonadstropna hiša zidala s ponoverjenim denarjem Josipa Kosema in da mora tudi ona povrniti nerazdeljeno z možem 25198 kron 93 vin. — Tožba je naštel 10 hranilnih knjižic, na katerih je bilo tekom let naloženo

obilno denarja pod imenom Marije Kosem. Od teh je v mestni hranilnici celjski sedem na ime Marije Kosem, ena pod Ferdinand Kosem, ena pod Justino Kosem, vsaka po 1000 gld., ena pod Viljem Kosem, potem še več knjižic Marije Kosem v Posojilnici v Celju, ena v Južno-štajerski hranilnici. Dalje se je dokazalo, da je Marija Kosem nekaj dni potem, ko je njen mož ušel, 10. junija 1903 vzdignila svojo vlogo v Posojilnici čez 2400 K in vložila denar iz te knjižice pod imenom Antonije Bobik, svoje dekle, 16. junija 1903, 2000 K, katere je spet vzdignila 19. julija 1903.

Dalje se je dokazalo, da je Kosem enkrat zahteval pri dr. Sernecu napraviti pogodbo, po kateri bi njegova polovica zemljišča prešla na ženo, in ko je ta odklonil, je to tudi zahteval od dr. Dečkota, ki je tudi odklonil. Potem sta bila Jožef in Marija Kosem pri notarju Bašu, potem pri notarju Detečku in prinesla načrt od c. kr. geometra, v katerem je bilo stavišče, kjer zdaj stoji nova hiša izločeno iz drugih parcel, in sta zahtevala, da bi vse to stavišče bilo napisano samo na Marijo Kosem. Ko sta morala priznati, da nameravata na tem stavišču bišo zidati in to bišo spraviti na ime Marije Kosem, sta oba notarja ta sumljiv posel odklonila.

Staro pohištvo sta prodala in Marija Kosem je 1. 1901 nakupila pri tapetarju Josseku v Celju novega pohištva za 905 K ter se zavezala — akoravno je bilo dosti denarja v denarnih zavodih — plačati samo po 10 K na mesec in se dogovorila z njim tako, da preide lastnina pohištva šele na Marijo Kosem, kedar bo vse izplačano. Tožnik izvaja iz teh dejanj, da sta oba zakonska Kosem že davno poprej izprevi dela, da bo prišlo do katastrofe in da sta se pri nepremičnini in premičnini hotela zavarovati proti eksekucijam, če se bo izvedelo o goljufiji. — Marija Kosem je le o dveh vložnih knjižicah pri mestni hranilnici celjski priznala, da ste njena last. V teh je bilo končno vloženo do maja 1898 čez 2037 gld. in je trdila, da je vse „prištedila“ od Jos. Kosemove plače, ki je znašala na mesec skupno od okoliške občine in od okrajnega zastopa 90 gld. Vse druge knjižice je je tajila, da bi bile njene, če so se tudi glasile na Marijo Kosem. Okrajni zastop je proti temu dokazal, da je tudi v teh dveh knjižicah bilo vloženo en dan po 50, tudi po 70 in 80 gld., večkrat po 60 gld., enkrat 85 gld. in se je pripomnilo, da od plače po 90 gld., in ko si je Josip Kosem razun tega pri komisijah jako malo kaj zaslužil, ni mogoče toliko na stran položiti.

C. kr. orožništvo je tudi glasom kazenskega akta poizvedovalo, če bi eksistirala še kaka druga Marija Kosem ali rodbina Kosem, katera bi mogla vlagati toliko denarja pri denarnih zavodih, ter je poročalo, da sicer pri Trbovljah eksistirajo tri rodbine Kosem, da pa noben član teh rodbin ni vlagal denarja v celjskih zavodih. Enako poročilo je prišlo iz Kranjskega

Po predlogu tožnikovem so se pridobile vse že izplačane knjižice od mestne hranilnice v Celju. Tožnikov zastopnik dr. Sernec je dokazal, da se je vložilo na tiste dve knjižici št. 36.330 in 38.844, katere Marija Kosem prizna kot svojo lastnino, dne 7. julija 1896 po 40 gld. in 25 gld., oboje pod dnevnikovo št. 233 in pa isti dan na isto dnevnikovo št. 233 na novo knjižico „Marije Kosem“ tudi 50 gld. in da tedaj mora ta tretja knjižica biti lastnina tožene Marije Kosem, ker so se te tri vsote skupno vložile.

Dalje pa je tudi konstatoval isti zastopnik, da se je na tej tretji knjižici št. 40.909 vložilo 9. avgusta 1898 30 gld. pod dnevnik št. 249 in isti dan in pod isto dnevnikovo št. 249 na četrto knjigo „Marije Kosem“ št. 47245 20 gld. in je dalje trdil, da lastnik tretje knjižice mora biti lastnik tudi četrte knjižice, ker je ista oseba skupno na obe knjižici vlagala.

V teh dveh knjižicah pa so vloženi zneski in sicer navadno po 50 gld na mesec, pa v obeh tudi povsod naenkrat po 100 gld, in spet ni mogoče misliti, da bi vse to bilo pri tej mali plači prištedeno, posebno, ko ni samo le Josip Kosem, ampak jako mnogokrat tudi Marija Kosem hodila z njim vred v gostilno in tam zapravila denar. Marija Kosem je morala sama

priznati, da od doma ni prinesla nobenega premoženja in da tudi ona ni imela nobenega stranskega zasluzka.

To vse se je določilo pri prvi obravnavi 29. svečana 1904

Pri drugi obravnavi 28. sušca 1904 je bil zaslišan s prva g. Rostok, ravnatelj mestne hranilnice celjske. Ta je potrdil, da je v dnevno denarno knjigo pogledal in našel, da so res vknjižbe od 7. julija 1896 po 40 gld., 25 gld. in v tretji knjigi po 50 gld. zaporedoma ena pod drugo vpisane. Ravno tako so v isti knjigi plačila od 9. avgusta 1898 po 20 gld. in v četrto knjižici 30 gld neposredno drugo za drugim vpisana, tako da mora on smatrati kot najverjetnejše, da je ena in ista oseba morala prinesiti in odnesti dotične knjižice, ki se itak vse glasijo na Marijo Kosem. Dne 29. svečana 1904 se je pa sklenilo, tudi zaslišati Marijo Šmarčan, rojeno Kosem, sestro Josipa Kosema iz Celja. Ta pa je prinesla listek od tretje knjižice št. 44.905, glasom katerega listka se je cela ta vloga bila dvignila 12. junija 1900 z zneskom 645 K 28 v, in je ta trdila, da je knjižica njena.

Na vprašanje, če je 7. julija 1896 skupno z Marijo Kosem šla vlagati v mestno hranilnico, je rekla, da je ni videla. Ko se je ji dalje pokazala četrta knjižica 47.245, da se je tudi takrat skupno vložilo na baje njeno tretjo knjižico 44.905 in to četrto knjigo 9. avgusta 1898 30 gld. in 20 gld., je rekla, da zadnja knjižica ni njena, da ona nič ne ve, če je v istem času še kaka druga Marija Kosem vlagala. Znikala je, da bi ji Marija Kosem ta listek od knjižice 44.905 tja prinesla in trdila, da je pri svoji branjarji si bila prihranila ta denar!! Vse je bilo osupnjeno ob tej izpovedbi, da je Marija Šmarčan to knjižico na sebe vzela, vendar pa obenem tajila, da bi kaj vedela o skupni vložitvi na druge knjižice ob teh dveh dneh!

Josip Kosem je bil tudi pripeljan iz Maribora in zaslišan kot priča. Trdil je, da je ves poneverjeni denar, ki znaša 42.904 K. sam zase porabil, da od tega denarja nikoli nič ni domu prinesel(!), da ga je navadno skrnil v predalu v pisarni okrajnega zastopa in ga porabil za ženske in za pijačo in da žena o vsem tem nič ni vedela.

Dalje pa je trdil, da ga je dr. Sernec s tem, da je bil tako strog z njim, spravil v to lahko miselnost in obupnost. Govoril je, da je dr. Sernec z njim ravnal kakor s sužnjem itd.

Dr. Sernec mu je odgovoril, da je bil strog, ker je on bil nemaren in se ni držal uradnih ur in zanemarjal posel, ter se ni hotel poboljšati. Dr. Sernec se je opozval na dejstvo, da ima on advokatsko pisarno že 28 leto, da je imel nekaj časa čez 12 uradnikov in da so vai bili z njegovim obnašanjem zadovoljni. To pa ni res, da je prejšnji tajnik Čermak, kakor je tudi Kosem trdil, iz pisarne pobegnil. Ta je bil vpokojen c. kr. davkar in je dobil poznejše službo pri c. kr. finančnem uradu v Gradcu, ter je sam izstopil.

C. kr. okrožno sodišče je končno tožbo odbilo, pa je izrecno priznalo, da je bilo tožbeno zahtevanje po postavi čisto dopustno, pa da se ni dokazalo zlobno sporazumstvo med Josipom in Marijo Kosem in da iznaša to, kar sta zakonska Kosem imela dobička pri nakupu zemljišč v Gaberji, skoro toliko, kakor je nova hiša, od njih stavljena, veljala.

Okrajni zastop ima seveda pravico, pritožiti se zoper to raziščbo, mogoče je, da bode bodočnost še novih okolišnosti na dan spravila in da bo vendar še pravica zmagala nad sleparstvom.

Druge slovenske novice.

— Pomladne orožne vaje bodo letos v okrožju 3. voja 1. za rezerviste pešpolkov 7, 17, 27, 47, 87 in 97 ter lovskih bataljonov 7, 8, 9 in 20 — od 25. aprila do 7. maja; — 2. za nadomestne rezerviste v dveh oddelkih in sicer od 9. maja do 21. maja in od 30. maja do 11. junija. — Nadomestni rezervisti lovskih bataljonov delajo le eno orožno vajo — od 9. do 21. maja. — Pri topniških polkih št. 7 (v Ljubljani) ter 8 in 9 — vrše se vaje v 6 terminih ter se za-

čenjajo 18. aprila, 2. maja, 16. maja, 30. maja, 13. junija in 27. junija. — Vinogradniki v Istri sklicani bodo le v mesecu avgustu. — Pripomniti moramo, da glede kranjskih in štajarskih vinogradnikov ni v dotični naredbi ničesar določenega.

— Restavracijski vozovi na južni železnici. S 1. majnikom naprej nahajali se bodo pri brzovlakih restavracijski vozovi, a le med vožnjo od Dunaja do Ljubljane in obratno.

— Ženo in sina umoril. Rudar Alojzij Vodenik iz Zagorja je v Pittsburgu zaklal svojo ženo in 10 let starega sina, ker mu žena ni dala večerje.

— Črne koze so se pojavile med Macedonci okolu Bohinjske Bistrice.

— Pevsko in tamburaško društvo „Kum“ priredi na velikonočni ponedeljek, dne 4. aprila v dvorani „Narodnega doma“ v Radečah predstavi: „Nemški ne znajo“, burka v enem dejanju, spisal J. Alešovec in „Doktor Hribar“, burka v enem dejanju. Poljski spisal J. A. Fredro. Sedež I vrste a 1 K. II vrste 50 vin.; stojišče 30 vin. Začetek ob 8. uri zvečer.

— Deželnozbornska volitev na Koroškem. V torek se je vršila nasdomestna volitev deželnozbornskega poslanca za kmetski okraj Trbiž—Podkloster. — Izvoljen je bil nemški kandidat M. Fischer, župan iz Smerca, s 389 glasovi. Slovenski kandidat Grafenauer je ostal z 172 glasovi v manjšini. Ta okraj je bil od zadnjih deželnozbornskih volitev v nemških rokah; zastopal ga je dr. Abuja, ki je bil izvoljen pred dvema leti s 430 glasovi. Torej je število nemških glasov nazadovalo za 41 glasov. Za nemškega kandidata so glasovali seveda tudi nemškutarji. Na Koroškem se le počasi dani.

— Zakaj se je obesil mesarski vajec. V Celovcu se je obesil mesarski vajec Baž Savle, ker se je sramoval, da je neko tele silno nerodno zaklal.

Na c. kr. izobraževališču za učiteljice v Gorici se prično preskušnje in sicer: a) zrelosti 9. maja t. l. ob 8. uri zjutraj; b) za usposobljenje v ženskih ročnih delih istega dne ob 3. uri popoldne; c) usposobljenja za ljudske in meščanske šole dne 16. istega meseca ob 8. uri zjutraj in d) za vrtnarice početkom meseca junija. Prošnje se predložijo raznateljstvu navedenega izobraževališča oz. dotične izpraševalne komisije in sicer za preskušnje pod a), b) in c), najkasneje do 15. aprila t. l. ie za one pod d) do 15. maja t. l.

— Vseučiliščno vprašanje in tržaški italijanski dijaki. Tržaški italijanski dijaki so imeli shod, na katerem so razpravljali o vseučiliščnem vprašanju, oziroma o dogodkih na Dunaju. S tem v zvezi so razpravljali tudi o vprašanju sporazumljenja. Debata je bila razsežna in so šla mnenja precej navskriž zlasti glede vprašanja pomirjenja s Slovani. To pa so izjavljali dijakogovorniki soglasno, da zveza, sklenjena med italijanskimi in slovanskimi dijaki proti brutalnosti nemških dijakov na Dunaju in pristranosti vse učilišnega rektorata, je bila sklenjena brez vsakih obvez z ozirom na razmerje med Italijo in Slovani v domovini. Sprejeta je bila z večino glasov resolucija, s katero protestujejo proti juridični fakulteti v Roveredu in se obvezujejo, da ne bodo obiskovali italijanske univerze, ako ne bo v Trstu, ter da bodo z vso energijo nadaljevali borbo, da dobe vseučilišče v Trstu; odobrujejo povsem taktiko dunajskih dijakov proti nemškim prepotencam ter pozivljajo svoje tovariše na drugih vseučiliščih, naj se potezajo za enakopravnost glede akademičnih pravic; izražajo željo, da bi prišlo do pomirjenja med obema narodnostima v deželi, ako bo dana solidna garancija za integriteto in nedotakljivost italijanske narodne dedščine (!) da na ta način pride vseučiliščno vprašanje do rešitve, ki bo odgovarjalo aspiracijam in potrebam Italijanov.

— Zabranjeno cerkveno opravilo za Ruse. Srbi, živeči na Reki, so sklenili prirediti skupno z reškimi Hrvati „molebstvije“ v tamkajšnji pravoslavni cerkvi. V to svrbo so se obrnili do pravoslavnega vladike Gruića v Plaški. — Toda vladika je „molebstvije“ prepovedal. To je že druga prepoved te vrste; prva je bila ona glede „molebstvija“ v Zagrebu.

— **Direktna zveza z Reko.** Lokalni vlak Št. Peter—Ljubljana neha s 1. majem voziti. — Južna železnica se je končno vendar odločila s 1. majem vpeljati direktni vlak Reka—Ljubljana in nazaj. Vlak bo odhajal ob 5. uri zjutraj iz Reke in došel ob 9. uri predpoldne v Ljubljano. Iz Ljubljane bo odhajal isti ob 8. uri zvečer in došel na Reko ob polnoči.

— **Ameriške novice.** — Rojaka zaklali. V Butle, Mont., so imeli Slovenci v hiši rojaka Martina Bezeka veselico. Pri tem so se stepili ter sta Slovenca Valentin Blatnik in Mih. Mubič zaklala rojaka Josipa Štruklja, doma iz Jerneje vasi pri Črnomlju. Ker nesrečnež ni bil pri nobenem podpornem društvu, ležalo je njegovo truplo 8 dni v mrtvašnici, dokler mu niso rojaki nabrali potrebne vsote za pogreb.

— **Slovanska vzajemnost v Ameriki** Dal matinski listi poročajo, da se je v Allegheniju (Pennsylvanija) vršilo posvetovanje zaupnikov vseh v Pennsylvaniji živečih ameriških Slovanov za podpiranje slovanskega gibanja v Evropi.

Dopisi.

Gornji grad. Slavno uredništvo! Ker se je v zadnjih časih mnogo pisalo o gornjegrajski graščini in sicer večinoma tako, da ni odgovarjalo resnici, se čutim nekako prisiljenega, da v prid dobri stvari izpregovorim nekoliko o tej zadevi, katera mi je kot očividcu in poznavalcu razmer vrlo dobro znana. Zasedoval sem celo stvar že dolgo vrsto let, torej mislim, da smem izreči javno svoje mnenje.

Evo nekaj podatkov o sedanjih razmerah.

Pod prejšnjimi oskrbniki je oskrbništvu vedno prodajalo domačim lesnim trgovcem razne množine drevja za posekanje v hosti in spraviranje.

Ti so les jemali le na lahko pristopnih krajih, ker niso imeli na razpolago, niti je hteli napraviti priprave — drče — za spraviranje takega lesa, kateri je rasel na oddaljenih, brez posebnih priprav nepristopnih krajih.

Pred dobrimi 10 leti in prej se je ta kupčija za domače lesne trgovce dobro obnašala. Po splavih so splavljali ta les z lesom od kmetov kupljenim na Hrvatsko in Srbsko, nekaj časa celo na Rumunsko, in tam so lahko našli kupce in izdaten dobiček.

V zadnjih desetih letih pa se je ta trgovina slabo obnesla.

Prihaja namreč na Hrvatsko in Srbsko zdaj mnogo lesa po železnicah iz Karpatov in iz Bosne, ki je cene znatno stisnil. Povrh tega pa so lesni trgovci na postajah ob Savi sporazumno med seboj stisnili slovenske lesne trgovce pri cenah, in naši ljudje so bili s prav malimi izjemami prisiljeni, les, katerega so imeli v splavih na vodi, zaradi pomanjkanja skladišč, prodati takim trgovcem za najnižje cene, torej z veliko izgubo.

Pred štirimi leti se je hotelo ustanoviti lesno zadrugo za Savinjsko dolino, katera bi morala skrbeti za lesna skladišča v večjih hrvatskih in srbskih mestih ob Savi, kjer bi se mogel naplavljeni gornjesavinjski les shraniti, dokler ne bi bilo dobrih cen, in nastavljeni agente, ki bi napravili kupne pogodbe s hrvatsko srbskimi trgovci, predno bi se začelo splavljenje lesa po Savinji. — Vendar se ustanovitev za druge ni posrečila, — ni bilo dovolj zanesljivih in spretnih oseb za tako važne posle.

Ko je novi oskrbnik gosp. Franc Di Centa, skušen logar, kateri je tudi nekaj let uspešno oskrboval veliko kamniško gozdovje, — prevzel službo v Gornjemgradu, ni mogel pri domačih trgovcih doseči dovolj ugodnih cen za les, — videl pa je tudi, da najboljši les v velikanskih oddaljenih hostah že postaja prestar, da začnejo predebela stara drevesa že prhniti, in da je treba kmalu in energično začeti s prodajo tega lesa, sicer bi segnil.

Dal je ves les od parcele do parcele izmeriti in popisati, predložil je glavne načrte sekanja politični oblasti, in ker je kmalu izpoznal, da potrebne drče za spraviranje neče napraviti noben trgovec, vsaj ne za primerne cene, je sam dal napraviti takih drč. Sedaj se na strmih krajih, kjer se je prej pri drčanju razbilo kakih

30%, hlodov, spuščajo ti hlodi navezani na žicah polagoma navzdol, tako da se nič ne pokvari. Te drče pa so preproste, kolikor le mogoče: zgoraj lesen vijak, na katerem se vije žica, navzdol trije tramovi in majhne, na žici navezane sani, po katerih deblo teče navzdol, — med tem pa druge prazne sani nazaj navzgor.

Od koroške meje do vode pri Ljubnem, kake štiri ure daleč, je pa napravil po 10 km dolgo drčo, katera je tudi omogočila spraviranje najlepšega lesa s tistih drugače nepristopnih krajev.

Tako pride les do vode, naz. dnje do Drete ali do Savinje, kjer se splavi do Nazareta.

V Nazaretu je graščina Gornjigrad že imela neko žago ob savinjski strugi, katera je že 10 let bila brez najemnika in brez dela.

Di Centa pa je kupil še dve sosedni žagi, vodno moč spojil, visoko napeljal, postavil turbino in dal napraviti takšni vodni moči primerno velikansko žago na najlepšem prostoru, tam, kjer se Dreta izliva v Savinjo. Vsak, kdor je to žago videl delovati, mora občudovati, kako premišljeno je vse izdelano. Obenem se režejo v treh vozovih vedno trije debeli hlodje. Vrhu tega delajo še tri cirkularke in nekaj drugih žag z isto vodno močjo tudi pri najnižjem vodnem stanju v zimi!

Tehnično je tedaj vse popolnoma racijonelno in primeroma nedrago dovršeno, kajti graščina, ki obsega 18.000 oralov host z zrelim in prezrelim lesom, more to izkoriščati le ali z napravljenimi drčami, splavi po vodi in po veliki, tehnično dovršeni žagi, ali pa nikoli.

Dalje pa je tudi dejstvo, da D. Centa ni našel med domačini takega lesnega trgovca, ki bi prevzel nakup vsega tega lesa za primerne cene. Tako je prišlo, da je pogodbo napravil s prvo in po vsem svetu cenjeno italijansko lesno tvrdko, katera prevzame les v hlodih na žagi v Nazaretu za primerne cene, in ga potem sama razreže in prodaja, kakor se ji ljubi.

Lesne cene so za graščino jako ugodne in vsakoletni dobiček, katerega dobiva škofijstvo, je prav lep in bo tudi stalen, kajti po odobrenem gozdarskem načrtu bo ta množina lesa, katero se sedaj prodaja vsako leto, na večne čase vedno doraščala v velikanskih hostah, tako da te množine nikoli ne bo zmanjkalo.

Iz kraja je bila zlasti pri lesnih trgovcih Gornje Savinjske doline seveda velika nevolja proti novemu oskrbniku, da je s tujcem napravil pogodbo in da ta odjemlje skoro ves les, katerega pusti graščina vsako leto izsekati.

Temu se pa oskrbnik ni mogel izogniti, ker, kakor že rečeno, ni bilo med domačini takšne osebe, katera bi bila zmožna sklepati take pogodbe in za take cene. Izmed domačinov bi tudi nihče ne imel dovolj zvez, da bi mogel razprodajati tako velikanske množine lesa, zlasti ne za ugodne cene. Ta italijanska tvrdka pa ima lastna skladišča po vseh večjih mestih na celem Italijanskem, kamor razpošilja svoj les, vrhu tega pa ima stare zveze s Francosko. Zlasti v zadnjem letu je skoro ves v Nazaretu razrezani les šel na Francosko, kamor se les iz naših krajev prej še nikoli ni pošiljal.

Našim lesnim trgovcem Gornje Savinjske doline je ta italijanski konkurent še na škodo, — nikakor pa ne tistim posestnikom Gornje Savinjske doline, kateri imajo sami lepega lesa v svojih hostah in katerih je hvala Bogu prav mnogo.

To dejstvo namreč, da gre sedaj grajščinski les na Francosko in Italijansko, ima nasledek, da gre mnogo manj lesa po splavih na Hrvatsko in Srbsko. Zato so že predianskim, zlasti pa lani cene za domači les v Gornji Savinjski dolini znatno poskočile, in vsi naši posestniki v tistih krajih so zdaj prav veseli, da jim grajščinski les pri kupčiji po Savi ni več na potu.

Meseca novembra 1903 je odličen večji posestnik iz Gornjegograda z veliko zadovoljnostjo pripovedal, da je bil pred kratkim imeniten lesni trgovec iz Hrvatskega sam pri njem v Gornjemgradu in je od njega kupil na mestu v Gornjemgradu lepo množino lesa za jako ugodne cene, in da bo sedaj prvokrat plovil na Hrvatsko les, kateri je že prej in sicer dobro prodan. Tako bo sedaj prvokrat brez skrbi plovil les na

gotov kraj v zavesti, da tam že čaka kupec, ki ga bo izplačal za dogovorjeno dobro ceno! — To je prav lep uspeh; pa je tudi vedno bila glavna želja vseh lesnih posestnikov v gornjih krajih, da bi se kupne pogodbe prej sklepale, predno se les plovi po Savinji in Savi, ne pa šele pozneje na milost in nemilost, ko si tam lastnik splavov ne more več pomagati.

Vobče je ta razvoj grajščinske kupčije z lesom tudi v korist celega kraja. Več ko 300 domačih ljudi ima celo leto lep zaslužek pri sekanju in spravljanju lesa. Cena lesa je poskočila vsem v prid, in naš les si je pridobil nove odjemalce na Italijanskem in Francoskem. Ko pa bo doba, za katero ima italijanska tvrdka pravico na ta les, potekla, se pa lahko domači trgovci pravočasno obrnejo na škofijstvo, da za pozneje oni dobijo to trgovino. — Med tem časom si lahko pridobijo potrebne zveze z novimi odjemalci in vsega drugega, kar je treba k tako velikemu in nikakor lahkem podjetju. Bog daj, da bi bila ta italijanska doba le prehodni čas in čas pouka za domačine.

Grajščinsko oskrbništvu se vodi tedaj razumno in uspešno, tako da pride stari les v denar, namesto da sprhni, in da ima ljubljansko škofijstvo prav lepe stalne dohodke.

Znano je, da se ti dohodki in tudi neki kapital, katerega si je škofijstvo izposodilo na gornjegrajsko grajščino, porabi v Ljubljani za zidanje nekega poslopja, pouku namenjenega.

Pisatelju teh vrstic pa tam niso razmere dovolj znane, in se zatorej ne spušča v nikako sodbo o namenu tega poslopja in stroških. S cerpa to tudi ne zanima toliko nas štajarskih Slovencev, o tem naj sodijo pristojne osebe na Kranjskem in pri vladi; o tem bo tudi prihodnjost spravila resnico na dan. Pisal pa je o gornji stvari, da bodo cenjeni bralci „Domovine“ videli, koliko je resnice v poročilih raznih listov o gornjegrajski grajščini in „dobičku in škodi“, ki ju povzroča prebivalstvu Gornjesavinjske doline.

Narodno-gospodarske novice.

Vzroki, da se krava po telitvi ne otrebi.

Za to bolezen je vzrokov več. G. L. Učik jih popisuje takole:

1. Slabost živine ali medlost. Vsed tega mehur tesno leži poleg teletnika (trebila), da se ne more odločiti. Da se temu izogne, naj se daje v tednu pred otelitvijo kravi vsak dan raztoičenega in kuhanega lanenega semena za en liter, zmešanega s kuhovino rži ali pšenice.

2. Oslabljenje krave pri težkem porodu. Ker ta navadno dalje časa trpi, ohladi se trebilo, vsled česar nekako otrpne, da se ne more odločiti po dalje časa od stene teletnika. V tem slučaju navadno pomaga greti žival na hrbtu s suhimi in gorkimi odejami. Obenem jo je treba hraniti ali napajati s toplo kuhovino, v gorkoti do 28° R.

3. Vnetje trebila ali teletnika hitro po porodu. To se prigodi večkrat brez drugih vzrokov pri zdravih in močnokrvnih kravah. To vnetje zabrani seveda, da trebilo ne gre od krave. Tukaj je treba nujne pomoči, za kar se priporoča sledeče: Vzemi kakih deset glav močne čebule, jih skuhaj zraven litra rži, da je vsa kuhovina mehka. Ta se še raztolče, da je tekoča, če treba se še z vodo razredi in zraven tudi osoli. To zdravilo se razdeli na tri dele in daje po en del na dan kravi. Ako še to ne pomaga, svetuje se še sledeči pomoček: Skuhaj 40 do 50 gramov hvošča klosterskega (Sevenbaum od Mägdebaum) kateremu se je pridjalo za pest „drevesca božjega“ (die Stabwurz). To se skuba v litru vode in ko se nekoliko ohladi, zalije se kravi. Ako se nato trebilo za nekoliko ur ne odpravi, priveže naj se trebilo za blizu 1 kg uteži, da pomaga vleči trebilo iz maternice.

Poslednje sredstvo je potrebno zato, da se trebilo s svojo gnilobo ne razvleče nazaj v maternico. Ako se namreč to zgodi, začne gniti vsa maternica, za kar je nasledek — gotova smrt živali.

Trojni pridelek v enem letu na vrtu.

Navadno se prideluje po naših vrtovih le po eden, malokdaj po dva pridelka na leto. — Češki in nemški vrtnarji pa so bolj praktični, tako da od ene gredice dobivajo po 3 do 4 pridelke na leto. Tem se podvojeno vrne kapital, katerega so porabili pri obdelovanju zemlje.

Poglejmo v kratkem tudi mi, kako je mogoče, da se tako obilen uspeh doseže.

Kakor znano, nabajajo se med zelenjadjo rastline, katere rastejo po več let na enem mestu. Spet pa so druge, ki so le enoletne, torej se morajo vsako spomlad znova nasejati. Med temi so spet takšne, ki naglo rastejo in dozorevajo, druge nekatere pa potrebujejo časa po celo leto in še po zimi zraven. Za svojo rast in razvoj potrebujejo nekatere po 6, 7, 10, 12 in še več tednov.

Na podlagi tega mora se torej narediti načrt za nasejanje. Vrtnarsko leto traja od sušca do listopada, torej od 33 do 35 tednov. V tem času moremo vzgojiti več zelenjadi in sicer bolj takšne, katere k svojemu razvitku manj časa potrebujejo.

V sušcu moremo sejati n. pr. rano ali zgodnjo redkev, katera je v osmih tednih popolnoma dorastla. Med tem časom je nastopil ve liki traven in sedaj moramo v izpraznjeno gredico redkvice nasaditi zgodnjih kumar, katere sajenice smo si že prej v posebni gredi pripravili. V malem srpanu so kumare dorastle in sedaj lahko v gredico vsejemo salato, špinačo. Ta je zopet do listopada že dorastla, da jo moremo rabiti, ako je nalašč ne pustimo čez zimo v zemlji.

Na ta način smo dobili na eni gredici tri pridelke na leto: v prvo redkev, drugo in glavno kumare in tretje še špinačo. Toda ob takšnem obdelovanju mogoče nam je zraven dobiti še četrtega.

Sadimo namreč, kakor je večinoma v navadi, kumare bolj v sredi gredice in ondi tudi po 25 cm narazen, ostane nam v prvih tednih, ako je gredica okoli 140 cm široka, na obeh straneh kumar do 70 cm praznega prostora. Na tem prostoru more se gojiti — dokler kumare ne pokrijejo vsega prostora — še druga zelenjad, katera še bolj naglo raste, postavim rana solata. Tudi se da ondi nasaditi rastlina, katera vzraste višje od zemlje, da kumaram ni na poti, n. pr. rano zelje. Ko se kumare spravijo, lahko se zelje pusti, vmes med zeljem se zemlja porahlja in poseje špinača. Na ta način smo dosegli na eni gredici še četrty pridelek.

Seveda splošno se ne da tako ravnati. Vendar bode izkušan vrtnar obračal vedno tako, da vsaj po tri pridelke na eni zemlji vrta doseže, da mu ona niti malo časa ne bo ostala brez dobička. Razume se samoobsebi, da se pri takovem izkoriščanju zemlje ne sme zamuditi jo dobro gnojiti, kar se mora vsaj dvakrat v letu zgoditi.

Plesniva krma je živini nevarna.

Na veliki kmetiji, kjer so imeli 110 krav dojníc, prikazala se je nagloma neka bolezen, katera je kravam najprej spridila mleko, da je teklo počasi kot gosto olje. Vsled tega se je mleko kupcem ogabilo, da ga niso hoteli več kupovati. Oglad živinozdravnikov in njih nasveti, vse je bilo zastoj. Čez štiri tedne so zbolele krave za koliko in tako niso imele nič več mleka. Nato je ena poginila za vnetjem želodca in črev. Vzroki pogina so morali biti gotovo v krmi, katera je bila detelja, repa, otrobi in olj nate tropine. Vse to so poslali v pregled nalašč za to izbrani komisiji. Čez pet dni je došlo poročilo, da so bile olj nate tropine znotraj vse plesnive, od česar je izvirala bolezen. Sedaj so te odpravili od krme, na kar se je kravam kmalu zboljšalo in čez osem dni so vse ozdravele. Mleko jim je zopet narastlo, vlečljivost pa je prenehala.

Kakor pri tropinah, tako je tudi pri drugi krmi živinorejcu vselej treba paziti da ni plesniva, kajti plesen je ž. vini vselej jako škodljiva.

Mah na sadnem drevju.

Ako se je ugnezdil mah na sadna drevesa, škoduje jim ta veliko. Ta sitnež sam že povzroča mnogo soka iz drevesa, na katerem raste. Navrh

pa se posebno v maju na drevju zareja pre mnogo raznovrstnih črvov in gosenic, ki se ondi razplodijo in na vse načine ubogo drevje obirajo. Lahko torej verjamemo, da tako z mahom ob rastle drevje ne more veliko sadja roditi.

Glavna naloga pravega sadjarja torej je, da se drevje otrebi tega sovražnika. Da to doseže, napravi naj si od drevesnega pepela močan lug, h kateremu se pridene na vsakih 10 litrov za 250 gr (t. j. 1/4 kg) karbolne kisline. Ta zmes se naj dobro zavre in s pomočjo ščeti ali krtače po mahovitem drevesu še vroča maže. V nekaj dnevih odpade ves mah od drevesa tudi s prahom vred. Ko bi se pa — kakor je po nekod navada — drevo ostrgalo, da bi se mah otrelil, treba bi bilo to delo večkrat ponavljati pri čemer se bi drevo lahko ranilo. Navedeno sredstvo pa drevesu prav nič ne škoduje.

Tudi se je dokazalo, da mah usahne kmalu, ako se poškropi ali pomáže s tekočino iz prahu od oksala, katerega del kisline se dene v 8 lit. vode. Mah po tem mazilu v prvo usahne, kmalu sčrni in nato odpade. To delo je najbolje opravljati po suhem vremenu v jeseni ali pa tudi ob lepem vremenu po zimi. Ako tako branimo in trebimo naše sadna drevje le par let, pa bomo videli, kako se bode ono zboljšalo in pomladilo, to pa z malimi stroški in lahkim delom.

Trohnoba drevja — nasledek mraza.

Vsled krutega mraza zgodi se večkrat, da raznotera drevesa razpokajo. To se najraje prigodi na češnjah, češpljah in njim sorodnih drevesih. Največkrat se to zgodi pri drevesih, katera rastejo v zemlji dobro pognojeni, katere spodnja plast ni zamrznjena.

Takšnemu drevju treba za časa pomagati. Manjše razpokline se zamažejo z navadnim cedičnim voskom, večje pa z zmesjo ilovice, zmešane z drevesnim pepelom. S to zmesjo se rane ali razpokline zamažejo, na to pa z obvezo obdano od kravjeka, ilovice i. t. d. s trakom močno obvežejo.

Ako je rana naravnost v sredino drevesa obrnjena, svetuje se tudi vanjo najprej vliti nekoliko lanenega olja, zmešanega z nekoliko tera. To je dobro parkrat ponoviti.

Ker je to delo jako važno, da se zgodi v pravem času, gotovo je prav, da kmet svoje drevje še po zimi ali pa vsaj zgodaj v spomladi pregleda in pravilno okovari. Ako se namreč to za časa pozabi in zanemari, težko je potem tako ranjeno drevo pogina zabraniti.

Ako je morda takšno drevo bilo že v najboljšem razvitku, morda da je že rodilo sadja, bilo bi gotovo kazni vredno, ako bi se mu iz nemarnosti naše ne postreglo, da bi usahnilo. Da se to ne zgodi, dragi sadjerejci: naši, pregledajte takoj že zgodaj v spomladi vsa vaša drevesa in ako kaj takega opazite, postrezite po naznačenem navodu!

Politični pregled.

— Trgovinska pogodba z Italijo. Italijanski senator Miraglia konferira že več dni z načelnikom zunanjega ministrstva pl. Suzzaro. Da se gre pri teh razgovorih v prvi vrsti za vinsko klavzulo, dokazuje to, da si je Miraglia pripeljal seboj dva tehnična strokovnjaka v vinskih zadevah — Malo je upanja, da bi se to vprašanje rešilo v korist avstro-ogrskemu vinarstvu. Ako se najde nov načrt, se vinarsko vprašanje sploh pusti nerešeno.

— Macedonija. Glede Balkana se je baje med Avstro-Ogrsko in Italijo sklenil definitivni dogovor v vseh točkah. — Tudi cesar Viljem in kralj Viktor Emanuel sta pr. sestanku v Neapolju razpravljala o tej zadevi ter se zedinila, da se izroče nekatere dvomljive točke o nemško-italijanskem dogovoru v rzsodbo zavezniku na Dunaju.

Avstrija je baje pripravljena, ako se z reformami ne doseže na Balkanu mir, da vzajemno z Italijo podeli Albancem avtonomijo. S tem bi se odstranil zadnji povod za ljubosumnost med Avstrijo in Italijo.

Rusko-japonska vojna.

„Daily Expressu“ se poroča iz Niučvanga, da se tamkaj splošno pričakuje, da bodo Japonci

tamkaj poskusili se izkrcati. Misli se, da bodo Japonci napadli mesto šele o mlaju, ko niso neči svetle. Tudi reka bo do takrat že narastla. Mlaj bo na veliki petek. Led z reke je že zginil. Obali ob izlivu reko Liao so popolnoma pod vodo, da je vsaka vojna operacija na tem mestu nemogoča. Eline prometno sredstvo je železniška proga Koubiniran napad s kopnega in z morja je torej sedaj še neizvedljiv. Napad s samo morske strani se ne smatra verjetnim pač pa se pričakuje napad s kopnega od Tiengvangtaja, ki leži ob reki L'ao 20 km zapadno od Niučvanga.

General Miščenko poroča carju, da so Japonci izgubili pri spopadu pri Čangdžu okoli 140 mož. Ubitih je bilo 40, sto pa težko ranjenih. Ranjence je preneslo 500 korejskih nosilcev v Andžu. Kakor se vidi, so bile izgube na japonski strani veliko večje, kakor na ruski!

Poroča se iz Söula, da je položaj v osrednji Koreji zelo resen. Kjer nimajo Japonci vojakov, vlada popolna anarhija. Celo glavna cesta, ki veže Pjengjang s Söulom, ni varna. Gorski narod tako zvanih Tongaksov stoji odločno na ruski strani in sili ostale Korejce, da mu dajejo denarja in riža. Kakor hitro bo Japonce zapustila vojna sreča, bo v Koreji izbruhnila splošna vstaja.

V Čangdžu je došel kapitan in dva potnika z japonskega obrežnega parnika „Hanije“. Kapitan je pripovedoval, da je ta parnik v nedeljo dopoldne zajelo rusko brodovje in ga potopilo. Vso posadko so Rusi vjeli, samo kapitan in dva potnika sta se rešila.

Petrograd 30. sušca. General Kuropatkin brzojavlja carju: General Miščenko poroča, da so mali ruski oddelki od 24. t. m. provocirali Japonce, da bi se spustili v boj, a Japonci so se umaknili v Čangdžu. Vsled tega je odšlo tja šest ruskih stotnij. Dospete so dne 28. ob pol 11. uri pred Čangdžu. Čim so se približale mestu, so Japonci začeli izza ozidja na nje streljati. Dve ruski stotniji sta stopili s konj, zasedli 600 kor. od mesta neko višavo in začeli boj. V mestu sta bili v ozadju ena stotnija pešakov in ena eskadrona konjenikov. Naše stotnije so križema streljale na Japonce. Boj je trajal pol ure, potem so Japonci nehali streljati, se umaknili v hiše in na dveh mestih razobesili zastavo rdečega križa. V tem so se približale tri japonske eskadroni. — Dvema se je posrečilo priti v mesto, tretja se je morala vsled naših strelcev umakniti. Videli smo padati vojake in konje. Rusi so celo uro streljali na mesto in potem šli v mesto. — Poldrugo uro po začetku boja so v diru pritekile štiri japonske stotnije, na kar smo se grede v koraku, v polnem redu umaknili. Japonske izgube so najbrž velike. Na naši strani so 3 oficirji težko, dva pa lahko ranjena, 3 kozaki so bili ubiti, ranjenih pa je 12. med temi 5 težko.

London 31. sušca. Iz Tokio se poroča, da ja francoski poslanik v imenu ruske vlade protestiral proti temu, da so Japonci pri četrtem naskoku na Port Artur bombardirali na nekem otoku ležečo karantensko štacijo, češ, da to nasprotuje v Hagu sklenjeni konvenciji. Japonski minister je rekel, da o tem ničesar ne ve, sicer pa da se konvencija ne nanaša na bombardiranje z morja.

London 31. sušca. Po boju pri Čangdžu so Japonci prodrli 13 km daleč v severno Korejo do Koaksana, ki leži na poti v Vidžu. — Baza japonskih operacij je Pingjang. Inozemske častnikarje so Japonci odstranili. V Hangjenu so se Korejci uprli in je moralo tja oditi japonsko vojaštvo, da revolto zaduši.

Razne stvari.

— Kitajske sladčice. V boljnih hišah na Kitajskem se dobi po kosilu še poseben prigrizek za razvajene sladkosnedneže. K takim prigrizkom spadajo: v ponvi oprazeni murni (čvrčki), kosi buče v palmovem olju, nasoljene podgane, v maslu pečene žuželke, v solni vodi kuhane kobilice, gliste v jesihu in olju, pajki, gosenice, konzervirane bube od metuljev, pastete iz raznega mrčesa itd. Najbolj se ceni za „posladek“ palmin črv z malo črno glavo, ki živi v palmovih drevesih. Podoben je zelo našemu krompirjevemu bramorju le manjši je. Tega črva rede dva do tri tedne v posebnih posodah, preden ga kuhajo

ali pečejo. Gliste deževnice s posebno cevjo napolnijo z mlekom, potem šele jih pražijo.

— **Strahopeten vrag.** V Irigu (Slavonija) je dobila neka žena od svojega moža iz Amerike denarja, ki ga je takoj nesla v hranilnico. Ponoči je prišel k ženi vrag v volovski koži in rogovi na glavi. Zahteval je denar, ki ga je poslal mož, češ, da je ta denar edino le njegov (hudičev), ker je mož v Ameriki ubil človeka ter mu vzel denar. Ženica se je hudo prestrašila ter prosila vraga, naj ne zameri, ker ima denar že v hranilnici. Vrag ji je zapovedal, naj gre takoj zjutraj po denar ter ga ima zvečer pripravljenega, da si pride ponj. In res je ženica šla drugo jutro v hranilnico. Uradnikom pa se je vendar čudno zdelo, zakaj je prinesla denar le za eno noč branit ter so jo izpraševali, dokler ni povedala vsega. Ta vest se je hitro razširila po vasi, in tudi vrag je najbrž zvedel za njo, kajti zvečer je pač prišel k oknu zahtevati denar, ko pa ga je ženica s pogumnim glasom povabila naj pride v sobo po denar, obrnil se je vrag ter zbežal, še preden so prihiteli orožniki, ki so bili v hiši skriti.

— **Trpinčene bolnih vojakov.** V Breszovu (Galicija) je obolel ulan Feldbaum za omehčanjem možgan ter so ga pripeljali v bolnišnico. Vojški zdravnik dr. Frisch je pa izjavil, da vojak bolezen le simulira. Zato je zapovedal, naj Feldbaum za kazen ves dan eksercira. Med na pornimi vežbami je bolnika vedno boljše tresla mrzlica in ko je revež onemogel, da ni mogel več hoditi, dal mu je zdravnik obleči jopič za norca, ter ga privezati k postelji. Dva dni na to je ulan umrl.

Po sklepu lista:

— **Slovenskim čebelarjem na znanje.** Kakor je pred kratkim časom že g. Jurančič objavil, vrši se prvi občni zbor „Slovenskega čebelarstva društva za Spodnje Štajarsko“ dne 5. aprila t. l. ob 10. uri predpoldnevom v Narodnem domu v Ptaju in sicer s sledečim sporedom: 1. Pozdrav in otvoritev občnega zbora po predsedniku osnivalnega odbora. 2. Poročilo tajnika o delovanju osnivalnega odbora. 3. Čitanje pravil. 4. Čitanje društvenega opravilnika in sklepanje o njem.

5. Nabiranje novih udov. 6. Volitev odbora. 7. Slučajnosti. — K mnogoštevilni udeležbi vabi Josip Zelenik, predsednik osnivalnega odbora.

— **Kmetijsko bralno društvo pri Mali Nedelji** bo imelo na belo nedeljo t. j. 10. aprila točno po večernicah v bralni sobi v gostilnici g. Rantaša svoj izvenredni občni zbor, k kateremu se vsi udje in prijatelji društva vljudno vabijo.

Poslano.*

Podpisana sem imela svojo hišo in blev zavarovano proti požarni škodi pri društvu „Franco-Hongroise“ za 1400 kron. Vse to poslopje je bilo v dobrem stanju, 27 m dolgo, in iz mešanega staviva.

Dne 26. maja 1903 mi je to poslopje popolnoma pogorelo. Zaradi odškodnine požarne škode sem se obrnila na zavarovalno društvo „Franco-Hongroise“ škodo naznanila in prosila izplačila odškodnine.

Društvo je škodo na licu mesta pregledalo in mi dalo samo 685 kron, reči šestopetinsedemdeset kron odškodnine.

Prosila sem potem še mnogokrat, naj me društvo, pri katerem sem plačala od 1400 kron vsako leto po 10 K 70 v zavarovalnine primernejše odškoduje. Ker so bile vse moje prošnje, zastoj, odsvetujem vsakemu človeku se kdaj dati pri zavarovalni družbi „Franco-Hongroise“ proti kakoršnikoli škodi zavarovati.

Varujte se vsi zavarovalnega društva „Franco-Hongroise“ in njegovih zastopnikov.

Lastine pri Kalobju, 7. sušca 1904.

Ana Supanc.

* Za vsebino tega spisa odgovarja uredništvo le toliko, kolikor določa zakon.

Rusko-japonska vojska

(ilustrovan izdaja) je pričela izhajati v zvezkih po 15 kr. (30 v) pri založniku Antonu Turk-u v Ljubljani, Dunajska cesta št. 5.

Naročila sprejema vsaka knjigarna.

Pri istem založniku je izšla tudi knjiga **SPRETNA KUHARICA** Navodilo za gospodinje in dekleta, kako se naglo in dobro v kuhanju izuri. Obsega 240 strani. Cena K 1.80; po pošti 10 v več. Naročnina kakor tudi poštnina se lahko pošilja v poštinih znamkah. (146) 1

(74) 15-4

Patentirane, same ob sebi delujoče

škropilnice „Syphonia“

za vinograde in hmeljnike

za **zatiranje sadnih škodljivcev**

proti boleznim na perju, za odpravo predenca in divje sorčice itd.

Same ob sebi delujoče, nošnje brizgalnice tudi z bakrenim kotlom

za 10 ali 15 litrov tekočine, s pripravo za petrolejno mešanico ali brez nje in vožnje, same ob sebi delujoče brizgalnice proizvajajo kot specialitete

PH. MAYFARTH & Co.

tvornice poljedelskih strojev, specialna tvornica vinskih in sadnih stiskalnic in drugih strojev

DUNA J, II. Taborstrasse št. 71.

Obširni ilustrovani ceniki zastoje.

Zastopniki in preprodajalci se iščejo.

Tovarna za opeko, V. P. Vidic & Co. v Ljubljani

(142) 10-2

ponuja poljubne množine

zarebane strešne opeke (Strangfalz-Dachziegel) in

stisnjene strešne opeke (Pressfalz-Dachziegel)

naravno rdeče žgane in črno impregnirane.

Najcenejše, najodličnejše in najlepše strešno pokritje.

Točna in najsolidnejša postrežba. Vzorci opeke in prospekti **zastonj.**

V zalogi imam

dva do tri tisoč črevljev

Ker se moram iz dosedanjih prostorov izseliti, prodam celo zalogo po najnižjih cenah, celo pod lastnimi stroški, proti gotovemu plačilu ali plačevanju na obroke.

Štefan Strašek, črevljar

(147) Celje, Graška cesta.

Pivovarna Žalec

sprejme v službo (148) 3-1

deset delavcev.

Pekarijo

želim vzeti v najem v kaki večji župniji ali kakem trgu na Spodnjem Štajarskem. — Dopise je pošiljati pod **J. K.** na upravnništvo „Domovine“.

Za veliko trgovino z mešanim blagom se išče pridna in močna, 14 let stara

učenka

z dobrimi spričevali, iz poštene kmetske hiše, iz Savinske doline.

Ponudbe naj se pošiljajo upravnistvu tega lista pod št. L. 100. (117) 3-3

2 krepka dečka

se sprejmeta takoj kot učenca v večjo pekarijo v trgu.

Naslov se izve pri upravnistvu „Domovine“.

(143) 2-2

Patentovane

sušilnice za hmelj

ki so se že več let najboljše obnesle, katere so v Žalcu in Avši v več sto izvodih aprobirane, se stem gospodom hmeljarjem najtoplejše priporočajo. Te sušilnice so zelo po ceni in vzlic temu zelo uporabne, potrebujejo malo kuriva in ni treba zanje novega poslopja, temveč se lahko vzlajajo v že obstoječem. Ogleđajo se lahko v Žalcu. Naročbe sprejema imejitelj patenta

GUSTAV HAHN v Avši na Češkem sedaj v Žalcu, in njegov zastopnik **FRANC VIRANT** v Žalcu. (139) 3-2

(118) 5-4

Najboljši

električni pianini

po najnižji ceni

kakor tudi navadni glasovirji se dobijo le pri meni.

Martin Ropaš

Celje ★ izdelovatelj glasovirjev ★ Celje.

!! POZOR !!

Vsem, kateri bolehajo na želodcu
in težki prebavi

daje gotovo pomoč in povrača izgubljeno zdravje

edino prava

Germanova zdravilna življenska esenca

katera je nenadkriljivo sredstvo in deluje z največjim uspehom pri vseh želodčnih boleznih, kakor: slaba prebava, pomanjkanje teka, želodčna oteklina, napihovanje, podrigovanje, zgaga, zlatenica, omotica, glavobol, krč itd. Germanova življenska esenca pomaga proti jetrnim in sleznim boleznim, proti hemeroidom, čisti pokvarjeno kri in izločuje vse nečiste sokove iz krvi

Germanova življenska esenca odganja zaostale vetrove in neznozne gliste, a s tem, da povrača izgubljeni tek in voljo do jedi, donša mnogo k okrepljenju telesa!

Germanova življenska esenca je pomagala že več ljudem, kateri so jako veliko potrošili za razna zdravila brez uspeha, kateri se pomoči niti več nadejali niso.

Germanova življenska esenca se pripravlja iz blagodelujočih, povsem neškodljivih rastlinskih sokov, je jako prijetnega, nekoliko grenkega okusa, tako da ga lahko uživajo tudi občutljive osebe, ženske in otroci, kateri drugih zdravil ne morejo jemati.

Cena steklenici 1 K 40 v, s pošto se ne pošilja manj nego 2 steklenici, za spremnico in odpravo 40 v več, in to samo po povzetju ali če se znesek pošlje naprej.

Glavna zaloga, kamor naj se vse naročbe naslovljajo

K. GERMANA lekarna „pri črnem orlu“
v Belovaru, Hrvatsko.

V znak pristnosti ima vsak zavitek tiskano ime tvrdke Lekarna k „črnem orlu“ K. Germana u Belovaru. Zato zahtevaj izrecno pristno Germanovo življensko esenco; ako pa ti se ponudi druga, za katero bi se trdilo, da je boljša ali pa ravno tako dobra, je ne vzami, temveč jo naroči po pošti, ako je tamkaj ne dobiš. (263) 5

Vizitnice priporoča tiskarna D. Hribarja v Celju.

Vse stroje

za poljedelstvo in vinorejo.

Brizgalnice za sadno drevje,

z mešalom za mešanico iz bakra in vapna, tako da se naenkrat na dve strani brizga, brizgalnice (štrcaljke) za sadno drevje z natančno namerjeno petrolmešanico, svetilnice na acetienu, da se ulove leteči hrošči,

hidraulične stiskalnice za vino, stiskalnice za vino in ovočje z diferencialnim pritiskom,

stroje za drobljenje stiskalnice,

čisto nove mlne za grozdje,

nove priprave proti peronospori in za žvepljanje

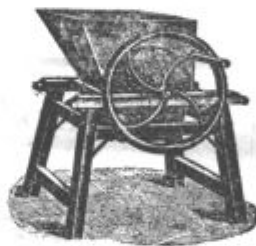
sesalke za vino, cevi za vino, kakovostne druge stroje za poljedelstvo kot

zbiralnike (trieure), mlatilnice, vitale (gepel) itd. razpošilja kot specialitete po najnižjih tovarniških cenah.

IG. HELLER, DUNAJ, II. Praterstrasse 49.

* Ceniki zastoj in franko. *

Dopisuje se v vseh jezikih.

Kava in čaj

iz prve roke, t. j. neposredno od sadilca kave in čaja, (54) 12-5

torej s popolnim jamstvom za pristno in nepokvarjeno kavo in čaj.

NAJNIŽJE CENE.

Najino dosti čez 100.000 oralo veliko posestvo se obdeluje najracionalnejše. Najine vrste kave in čaja so jako aromatične in izdatne.

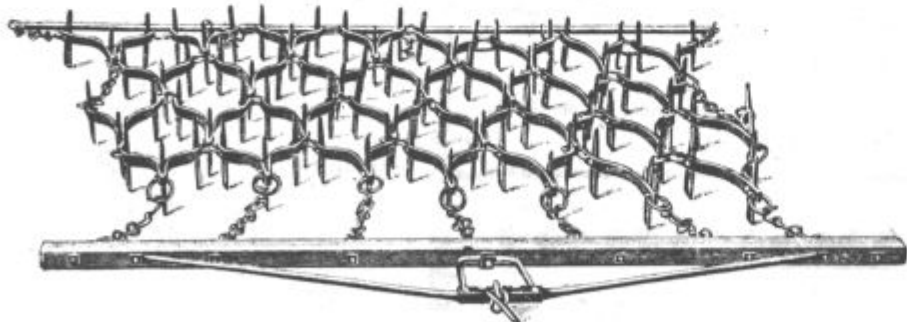
Kava: Javaflor, najfinejša, 4¹/₂ kg gl. 6.65, fina, 4¹/₂ kg gl. 5.90. Java-brasil-mešanica 4¹/₂ kg gl. 5.40. Čaj 1 kg gl. 2.80, 4¹/₂ — in 5.50. — Pošilja se carine prosto na vsako pošto proti povzetju. Cenik zastoj in poštine prosto.

Turk & drug

veleposestnika na Javi, prodajalca kave in čaja v lastni režiji

v Trstu

Via dell'acquedotto 62.

Poljske in travniške brane, pluge za težko in lahko zemljo, z dvema lemežema in za oranje na globoko, raznovrstne poljedelske stroje, lemeže in deske za pluge, zobe za brane, lopate in motike, trtne škarje in drevesne žagice priporoča

trgovina z železnino „MERKUR“, P. Majdič, Celje.

Za stavbe: traverze, cement in cevi iz kamenščine. Žične mreže za ograje in trnjeve žice.

Vožnje karte in tovarni listi v

AMERIKO

Kralj. belgijski poštni parnik.

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijovana od vis. c. kr. avstrijske vlade. Pojasnila daje Red Star Linie, Dunaj IV. Wienergürtel 20 ali pa

Karol Rebek, glavni zastopnik v Ljubljani.